

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

Warszawa, dnia 08 stycznia 2024 r.

Komunikat sektora bankowego

7 stycznia 2024 r. wchodzi w życie nieuzasadnione ekonomicznie, jak i prawnie zmiany wprowadzone na mocy ustawy z dnia 14 kwietnia 2023 r. o konsumenckiej pożyczce lombardowej (Dz.U. z 2023 poz. 1285) („Ustawa”) polegające na zastosowaniu wobec rolników, w zakresie prowadzonej przez nich działalności zawodowej – gospodarczej, rozwiązań konsumenckich. Zmiana wskazanych wyżej przepisów została wprowadzona przez Sejm poprzedniej kadencji bez konsultacji, bez analizy i bez oceny skutków regulacji, która dostarczyłaby możliwie pełnych informacji na temat potencjalnych konsekwencji wprowadzenia przedmiotowych zmian.

Wejście w życie przedmiotowych zmian niesie za sobą poważne skutki dla sektora rolnego, bankowego i finansowego, co może powodować utrudnienia w otrzymaniu czy nawet brak dostępu do finansowania działalności rolniczej do czasu usunięcia wadliwych przepisów.

Powody potencjalnego ograniczenia lub zatrzymania akcji kredytowej:

1. Brak przejrzystości nowych regulacji: Ustawa o konsumenckiej pożyczce lombardowej i wynikające z niej zmiany w kodeksie cywilnym i ustawie o kredycie konsumenckim powoduje, że w stosunku do rolnika będą miały zastosowanie różne przepisy regulujące prawa i obowiązki stron. W zależności od rodzaju zabezpieczenia, celu finansowania czy kwoty kredytu, do umowy będą miały zastosowanie odmienne regulacje. Wprowadza to chaos oraz kłopot z adekwatnym ustaleniem i poinformowaniem klientów, jakie przepisy i dlaczego w określonych sytuacjach mają zastosowanie. Należy mieć na uwadze, że jeszcze przed wejściem w życie zmian w ustawie o kredycie konsumenckim czy kodeksie cywilnym, podobnie jak i inne osoby fizyczne, rolnicy byli i są chronieni jako konsumenci, jeśli finansowanie nie było powiązane z prowadzoną działalnością rolniczą.

2. Dotychczas przepisy ustawy o kredycie konsumenckim dotyczą przede wszystkim kredytów gotówkowych i ratałnych, które z założenia mają znacznie prostszą konstrukcję i uniwersalne założenia. Jest to produkt finansowy, ustandaryzowany, kierowany do nieograniczonego adresata. Zgoła inaczej wygląda finansowanie działalności rolniczej. Niejednokrotnie wymaga ono indywidualnego podejścia, choćby w zakresie sposobu spłaty kredytu (raty sezonowe) lub karencji w spłacie. Jest to także często finansowanie inwestycyjne, celowe. W praktyce wykorzystanie wprost aktualnych rozwiązań stosowanych w kredytach gotówkowych jest niemożliwe, a przeniesienie tych rozwiązań na kredyty udzielane rolnikom ograniczy ich elastyczność i dostosowanie do specyfiki sektora rolnego.
3. Ustawa o kredycie konsumenckim nie jest dostosowana do kredytów ze wsparciem publicznym. Regulacje programów publicznych narzucają konieczność wprowadzenia do umowy kredytowej określonych postanowień, które w myśl cytowanej powyżej ustawy mogą zawierać klauzule niedozwolone. Banki i instytucje finansowe będą zmuszone znacznie zaostrzyć ocenę ryzyka prawnego związanego ze stosowaniem tych przepisów w ww. umowach.
4. Ustawa nie zawiera niezbędnych przepisów intertemporalnych w zakresie aneksowania (m.in. odnowień dotychczasowych kredytów w rachunku bieżącym) lub restrukturyzacji umów zawartych przed 7 stycznia 2024 r.
5. Wątpliwości interpretacyjne oraz szeroki zakres zmian (konieczność zmian w produktach, procesach, dokumentacji kredytowej, przygotowania nowych narzędzi, zmiany systemów) spowodowały, że prace dostosowujące w większości banków wciąż trwają.

Reakcja sektora na proponowane zmiany była natychmiastowa, ale nie spotkała się ze zrozumieniem ze strony ówczesnego ustawodawcy. Na etapie uchwalania przepisów zabrakło merytorycznej dyskusji i wysłuchania środowiska bankowego, finansowego oraz rolniczego. Związek Banków Polskich wraz ze środowiskiem bankowym, leasingowym i rolniczym informowali szeroko o niepożądanych i negatywnych skutkach takiej regulacji.

Banki wyrażają chęć dalszego finansowania działalności rolniczej i są otwarte na wszelkie propozycje, które przyczynią się do usunięcia zidentyfikowanych ryzyk prawnych oraz przywrócą możliwość elastycznego podejścia do finansowania działalności rolniczej. Jednocześnie deklarują uczestnictwo w pracach przyczyniających się do rozwiązania obecnej sytuacji.